

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Kényszer(?)pályák

Harminc-egynéhány éve mondjuk, mondogatjuk a reményteljes ifjaknak: nyitva az út, nyitva előttetek a pálya. Tanuljatok, ne az iskolának, hanem az életnek (csupa nagybetűvel), hogy kilépjete az egyik, és be a másik kapuján, arra a pályára, amit választotok magatoknak, s amire szüksége van a közösségnek, a társadalomnak. És valóban, sokáig minden olyan egyszerűnek tűnt. Bevezette valaki iskoláit, várta a munka, vállalatok, intézmények, iskolák tárt kapui. És megkezdheté pályáját a fiatal ember. A mérnök beülhetett az íróasztal mögé, a pedagógus föl, a katedrara. És tette ugyanezt a jogász, a közgazdász...

Természetesen akkor, régebben is akadtak renitensek, akiknek nem tetszett a perspektíva: illeszkedjenek be valamely szervezetbe. Tanulják ki minden csinját-binját mindenekelőtt a kis községgel való együttélésnek, a szervezetben reájuk háruló apró részfeladatnak, lássanak el mérnöki, közgazdász, s ki tudja milyen diplomával, képzettséggel adminisztrációs feladatokat. Voltak mindig is, akik maguk keresték lehetséges útjaikat. Tanár, aki a katedra helyett a külkereskedelmet választotta (vagy éppen a benzinkutat), mérnök, aki maszeknak ment közgazdász, aki — uram, bocsá! — a lelkes pályát választotta.

Hat-nyolc éve sincs, hogy egyszerűen nem tudunk mit kezdeni az ilyen vágyakkal, törekvésekkel. Ha nem is ellenségesen, de legalábbis bizalmatlanul figyeltük azokat, akik kilógnak a sorból, akik nem hajlandók a járt és bejárt utakon integrálódni a nagy egészbe, akik saját külön útjaikat keresték és meg is találták. Bizalmatlanul figyeltük őket, mondván: az állam, a társadalom esetükben egyszerűen az ablakon hajította ki a képzésükre fordított tekintélyes összegeket, mondván: kispolgári-harcsólo atitűdök ütötték fel fejüket a fiatalok között. Mert hát hogy jön ahhoz egy tanárnak képzett és végzett fiatal, hogy a katedra helyett mást válasszon? Hogy jön ahhoz a mérnök, hogy a vállalati íróasztal helyett vállalkozásba fogjon, műhelyt nyisson? Vezérlő oka nyilván csakis az anyagiasság lehet! S megkíséreltük, hogy a pályák helyére akár kényszerpályákat állítsunk, kötelező pályázati rendszert hirdelve meg, amely szerint a diplomás fiatal diplomáját veszélyezteti, ha nem a számára eleve megszabott lehetséges utak valamelyikét választja.

A kényszer sosem bölcs dolog. A kedvetlenül végzett munka a legkitűnőbb koponya s a legjobb képzettség birtokában sem ér sokat. S az sem titok, nemhogy Magyarországon, de más, sokkal nagyobb országban sem lehet minden igényre külön szakembereket képezni. S ha a tanárból netán műfordító, külkereskedelmi levelező vagy üzletkötő lesz, akkor sem kidobott pénz az, amit a képzésére fordítottak.

A lényeg alighanem az igények körül keresendő. S az igények, a valóságos társadalmi-gazdasági igények nem biztos, hogy mindig azonosak a deklarált igényekkel. A skála a valóságban sokkal szélesebb, színesebb. S ha ezek az igények találkoznak emberi vágyakkal, érdeklődéssel, tudással és szándékokkal, akkor sem biztos, hogy rosszul járunk, ha e találkozásokra a bejárdott utak csak kevés lehetőséget adnak.

Mostanában gyakran jut eszembe az autómérnök esete, aki diplomájával nem íróasztal mögé ült, hanem műhelyt nyitott, s messze vidéken elsőként kezdett foglalkozni autók korrózióvédelmével. Hogy nem is maradt szegény, és sokkal jobban és többet keresett, mint hasonló végzettségű, a járt utak közül választó társai? Természetes. De közben alighanem több milliót értéket mentett meg, nemcsak az autótulajdonosoknak, hanem a népgazdaságnak is, többet is dolgozott, mint azt egy vállalatalni tette volna, s adófizető polgárként is hasznára vált a társadalomnak.

Jó, mondhatnánk, ez az ember végül is a saját szakmájánál maradt. Középen megszerzett tudását — ha saját üzletében is — végül is kamatoztatja, így vagy úgy, a társadalom, a közösség javára is. De mit kezdünk azzal a tanárral, aki öröklő és balatoni panziót nyit, a közgazdással, aki kisvállalkozások könyvelését vállalja, vagy saját kertészetéből kívánja megkeresni kenyerét (lakását, autóját, nyaralóját stb.)? Vajon ily módon elvesz a megszerzett tudás? A kisvállalkozások megrövidítenék a nagyokat? Nálunk is működésbe lépett a belső „agvyszívás” a nagyobb jövedelem reményében?

Bizonyos szempontból: igen. Egy panzió tulajdonosa alighanem jól megvan tanári diploma nélkül, csak úgy, mint egy szerződéses üzlet, vagy kertészet vezetője-tulajdonosa közgazdász képzettség-végzettség hiányában. De a képzettség, a megszerzett tudás, a tájékozottság aligha vész kárba, és az egyén hasznára s a közösség, a társadalom javára így is kamatozik. Közvetlenül is, s — hosszabb távon — minden bizonnyal közvetve is. Például a kölcsönhatások eredményeként. Mert ha a saját, közvetlen érdekehez tudás, tájékozottság, szakmai és általános műveltség is járul a kisvállalkozásokban, az óhatatlanul javítja majd gazdálkodásunk kultúráját, a nagyvállalkozások szférájában is. S a több csatornás, lassanként kialakuló valódi piacon fokozatosan minden bizonynyal fölértékelődik a számunkra oly szükséges szaktudás, aminek nem annyira státusz kell, inkább cselekvési terep, hogy értékeket hozzon a világra.

Szávay István

Játékkerem, kávéház, lovasiskola

A város ilyenkor önmagát adja

Azt mondják a hozzáértők, hogy a mi városunk idegenforgalmáról nem kaphat realitás képet, aki egyetlen évszakbeli, mondjuk csak nyári vagy csak téli adatokat mérlegel. (Érthető, hiszen egy-egy júliusi hétvégén, akár tízzel, ilyenkor tényleg jó, ha néhány százzal többet vagyunk Szegeden.) De azt is vallják a hozzáértők: egy város általános komfortjához hozzátartozik, hogy főszezonon kívül se unja magát halálra a vendég, hogy rátaláljon az úgynevezett idegenforgalmi szolgáltatásokra. Lapunk hétfői ügyeletos stábjá e két „alapismeret” tudatában próbált képet alkotni a város téli (h)idegenforgalmáról.

Személyautók, kamionok, autóbusszok sora várja a szabad utat a röskei határátlomlás mindkét oldalán. Úgy látszik, a gazdasági gondok nem befolyásolják különösebben a forgalmat a határon. A határátkelőben úgy tapasztalják, a forgalom körülből ugyanakkora, mint tavaly ilyenkor volt. Naponta átlagosan 1500—2000 jármű lépi át itt a határt: 180—200 kamion, 10—12 autóbussz, a többi pedig a turisták, látogatóba induló személykocsija. A legtöbb a jogosítvány rendszámú személyautó, kamionok pedig szinte Európa valamennyi országából érkeznek. Vezetőik többségének megszokott pihenőhelye az E5-ös melletti Napfény üdülőközpont, illetve annak parkolója...

Nincs abban semmi kivétnivaló, ha a kamionszór csak vacsorázni tér be hozzánk. Lehet, hogy ma kint éjszakázik a vezetőfülkében, de legközelebb már szállodánk vendége lesz.

A Napfény gazdája a Szeged Tourist, Varga József hivatalvezetőnek nyugodtan elhíhetjük: a fél éve nyílt új szálloda a vártnál hamarabb kedvelté vált. Ebben nyilván szerepe van annak is, hogy a szomszédos kempingnek és motelnek már korábban jó híre kelt a világban.

Nem tartják szegényesnek a város téli programajánlatát? Nem okoz gondot, hogy például a szánkóznai, korcsolyázni szándékozónak nem kell mondaniuk, még ha történetesen lenne is hó?

Tévhit, hogy másutt is fellelhető programokra felragyog a vendég szeme. Sem

a termásvíz kedvéért, sem egy, pedig kellőképpen nagy-dobra vert tanyai dísznőölés miatt nem utazna ide az egri, a veszprémi polgár. A városnak, véleményünk szerint az az igazi vonzóereje, ha önmagát adja, ha például a maga sajátos építészeti kultúráját, városképi értékeit képes felmutatni. Ha a levegőjére, hangulatára ráérez a vendég. S ebben kell őt segítenünk...

Viski Árpádnak, a Hungarhotels szegedi igazgató-helyettesének szavai az iménti gondolatot folytatják:

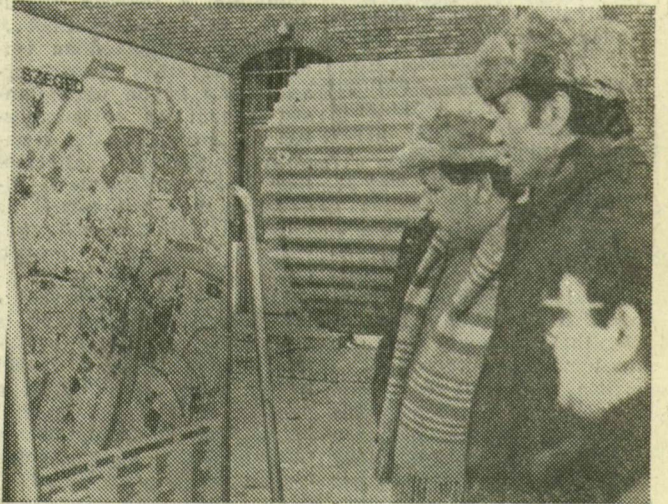
A Royalban hamarosan megnyitjuk a presszó helyén a kávéházat. Bevallottan szeretnénk meglovagolni a nosztalgiahullámot, a berendezéssel, azzal, hogy többféle kávé kínálunk, a zöldposztos játékasztalokkal. Talán sikerül olyan szint felvinni a város vendéglátó-palettájára, amely évtizedek óta hiányzik. Nem a Virág cukrászda miatt jönnek Szegedre a turisták. De mindenki betér oda, mert különleges. Ilyenné válhat a kávéház is.

A HungarHotels rugalmas üzletpolitikájának köszönhetően télen sem konganak az ürességtől a szállodák...

A turistacsoportoknak adott kedvezményekkel olykor elmegyünk az ötven százalékig: a szállodaiparnak télen is meg kell élnie! Ezért volna kívánatos, hogy ne az egyébként is zsúfolt szezonban tartásuk a kongresszusokat, tanácskozásokat, hanem novembertől áprilisiig. De hát, a rendezvények idejét nem mi határozzuk meg.

De az már a vendéglátó-és szállodaiparban dolgozók is múlik, hogy a turista, a vendég mivel tölti idejét, hogy rátalál-e az őt érdeklő programra. Mit tegyen a városunkba látogató idegen „kultúrlény”, aki uram bocsá! a szombat és vasárnap estéjén nem a tévé búvóletében szándékozik eltölteni? Hasznos, ha megveszi a Szegedi Műsort avagy kinyitja városi lapunkat, amelyből könnyen megtudhatja, mit, mikor, hol. Persze ez nem olyan egyszerű.

Előbbi „kultúrnyomatvány” beszerzése igencsak nehézségekbe ütközik a hónap utolsó napjaiban. Szegedi Műsort ugyanis a februári szombat reggelen egyet-

Merre menjünk, mit nézzünk meg?

len belvárosi újságos pavilonban sem kap már.

Nos, tétélezzük fel, hogy hétfői turistánk besétál városunk nagyobbik mondható szállodáinak egyikébe — példának okáért a Tiszába —, s a portán kér információt szabad idejének kellemes eltöltését segítő. S uram, láss csodát. A szálloda-porta ügyeletes — akinek nem ez a dolga — a legkészségesebben és a legudvariasabban ad tájékoztatást. (Puskázik ugyan a DM 9. oldalról, ami természetes.) Mi több, minden kulturhelyet — színház, mozi, kiállítóterem — pontosan elmagyaráz és segítőkészsége „tetőzéseként” még a napi helyi sajtót is felajánlja az utcáról betévedő idegennek.

Turistának jól indult a napja — hiszen, ha magyar — bizonylyan elszokott már az ilyen — idegenforgalmi idején kívül is létező — segítő magatartástól.

Hogy dűskálnánk hétfői programokban, azt a legjobb indulattal sem mondhatjuk. Hová mehet vendégünk február utolsó hétfőjén? Mindkét színházunkba. Szegeden ugyanis — székes fővárosunkkal ellentétben — nem kell félnie a Mára minden jegy elkelt! feliratú tábláktól. Még a Sportszarnok esti kabaréjára — a Vidám színpad vendégjátékára — is kaphatott volna jegyet szombaton délelőtt. Nézhetett volna filmeket, hallgathatott volna dzsesszmuzsikát vasárnap este az Ifjúsági Házban. A kulturális programkínálat mindössze ennyi, idegenek-

nek, szegedieknek egyaránt. Kevés. Hiányolhatjuk a művelődési házak hétfői esti műsorait, jóllehet dicséret illeti őket, a vasárnapi játékos családi sportdélelőti programjært.

Hát persze, mit tehet egy város, ha természeti adottságai nem segítik igazi, téli szórakozásokhoz? Kedvet keltsenek csapni a városi embernek is a lovagláshoz. A Kistéleki Egyetértés Afész, a szatymazi Postakocsi Csárda melletti kempingbe beállított néhány szelíd paripát, és al-kalmat teremtetett a szabad idő kádvbeli eltöltésére. Csak hogy a jó szándék, mondhatni kútba esett — mert egyáltalán nem mutatkozott kifizetődönék a szövetkezet számára a lovaglás. Drágák a lovak, a gondozók se fillérről állnak munkába. Ezért, hogy ne legyen ráfizetés 100 forintnál többet kértek: egy-egy fordulóért. Ennyiert — néhány kivételtől eltekintve — a városi vendégek inkább nem ülték meg a lovat. A kistélekiek a véleményüket legutóbb a Fogyasztási Szövetkezetek Csongrád megyei Szövetsége elnökségének is tolmácsolták. A vita azzal zárult, jó lenne a vendégfogó lovaglás, csak még nem adattak meg hozzá a feltételek. A tegnapi tapasztalat: a lovakat már visszavitték Vásárhelyre...

Talán, majd ha a külföldieknek támasz kedvük egy-egy huszáros vágára, biztos akad pénz patronálója is a szatymazi lovaglásnak. Addig csak a sóhajok nyargalására számíthatunk.

Kár, hogy nem maradtunk tovább!

De visszajövünk!...